

TAMPEREEN TAIDEMUSEON ALUEEN SEKÄ PYYNIKINTORIN SUUNNITTELUKILPAILU

Kilpailukutsu ja kilpailuohjelma

Luonnos 13.10.2016

Dno TRE: 2383 /2016

TAMPEREEN KAUPUNKI

**TAMPEREEN TAIDEMUSEON ALUEEN SEKÄ PYYNIKINTORIN
SUUNNITTELUKILPAILU
YLEINEN ARKKITEHTUURIKILPAILU**

SISÄLLYSLUETTELO (ALUSTAVA)

1. KILPAILUKUTSU

- 1.1 KILPAILUN JÄRJESTÄJÄ, LUONNE JA TARKOITUS
- 1.2 OSALLISTUMISOIKEUS
- 1.3 PALKINNOT JA LUNASTUKSET
- 1.4 PALKINTOLAUTAKUNTA
- 1.5 KILPAILUOHJELMAN SÄÄNNÖT JA HYVÄKSYMINEN
- 1.6 KILPAILUASIAKIRJOJEN LUOVUTUS
- 1.7 KILPAILUAIKA

2. KILPAILUTEKNISET TIEDOT

- 2.1 OHJELMA-ASIAKIRJAT
- 2.2 KILPAILUA KOSKEVAT KYSYMYKSET
- 2.3 KILPAILUN RATKEAMINEN, TULOKSEN JULKISTAMINEN JA NÄYTTÄILLEPANO
- 2.4 JATKOTOIMENPITEET KILPAILUN SEURAUKSENA
- 2.5 KILPAILUEHDOTUSTEN KÄYTTÖOIKEUS
- 2.6 KILPAILUEHDOTUSTEN PALAUTUS
- 2.7 KILPAILUEHDOTUSTEN VAKUUTTAMINEN
- 2.8 KILPAILUKIELI

3. KILPAILUTEHTÄVÄ

- 3.1 KILPAILUTEHTÄVÄN TAUSTA
  - 3.1.1 Yleistä
  - 3.1.2 Tehtävän laajuus
  - 3.1.3 Museorakennuksen laajennuksen tarve
- 3.2 KILPAILUALUE
  - 3.2.1 Sijainti ja rajaus
  - 3.2.2 Kaavasuunnittelutilanne
  - 3.2.3 Maanomistus
  - 3.2.4 Pyyrikintorin ympäristön rakennushistoria
  - 3.2.5 Pyyrikintorin ympäristön rakennuskanta, arvot ja inventointitieto
  - 3.2.6 Nykyisen museon rakennukset
  - 3.2.7 Viheralueet ja viherympäristö
  - 3.2.8 Liikenne
  - 3.2.9 Maaperä ja perustamisolosuhteet
  - 3.2.10 Kunnallistekniikka

4. SUUNNITTELUOHJEET

- 4.1 KILPAILUN TAVOITTEET
  - 4.1.1 Yleisiä ohjeita
  - 4.1.2 Toteutusaikataulu ja kustannukset
- 4.2 TAIDEMUSEON SUUNNITTELU
  - 4.2.1 Tampereen taidemuseon toiminta
  - 4.2.2 Toiminnalliset tavoitteet
  - 4.2.3 Huonetoimintaohjelma ja laajuus
  - 4.2.4 Teknilliset tavoitteet
- 4.3 ALUESUUNNITTELU
  - 4.3.1 Alueen yleiset toiminnalliset tavoitteet
  - 4.3.2 Pyyrikintorin, Heinätorin ja Heinäpuiston ideasuunnitteluohjeet
  - 4.3.3 Taidemuseota ympäröivän alueen ideasuunnitteluohjeet
  - 4.3.4 Liikenteelliset tavoitteet

4.4 EHDOTUSTEN ARVOSTELUPERIAATTEET

5. EHDOTUSTEN LAADINTAOHJEET

5.1 VAADITTAVAT ASIAKIRJAT

5.2 ESITYSTAPA

5.3 KILPAILUSALAISUUS

5.4 KILPAILUEHDOTUSTEN SISÄÄNJÄTTÖ

1.KILPAILUKUTSU

1.1 KILPAILUN JÄRJESTÄJÄ, LUONNE JA TARKOITUS

Tampereen kaupunki järjestää Tampereen taidemuseon laajentamisen suunnittelusta sekä Pyynikintorin ja museota ympäröivän alueen kehittämisestä ja täydentämisestä yksivaiheisen yleisen kansainvälisen kilpailun.

Kilpailun tarkoituksena on löytää Tampereen taidemuseon laajennuksen toteuttamiseksi arkkitehtonisesti korkeatasoinen ratkaisu, jossa esteettiset, toiminnalliset ja teknis-taloudelliset sekä kestävän kehityksen tavoitteet on ratkaistu tasapainoisesti. Kilpailulla halutaan kehittää museon tilatarpeita ja koota eri toimipisteisiin hajautettua museotoimintaa yhteen ja kohottaa museon vetovoimaa ja tunnettuutta paitsi taidekokoelmien myös vaikuttavan arkkitehtuurin kautta.

Kilpailussa haetaan myös kaupunkikuvallisia ja toiminnallisia ideoita Pyynikintorin alueen kehittämiseksi ja täydentämiseksi korkeatasoisena ja elinvoimaisena julkisena kaupunkitilana. Suunnittelun tavoitteena on kohentaa torin yleisilme järjestämällä uudelleen torialueiden toiminnat. Keskeisenä lähtökohtana on pysäköintipaikkojen sijoittaminen maanalaiseen pysäköintilaitokseen Pyynikintorin alle.

Suunnittelun lähtökohtana on, että kilpailualueelle tulee sijoittaa ympäristöön sopivaa asuin-, liike ja toimistotilaa. Tavoitteena on mahdollisimman kustannusneutraali ratkaisu. Museon rakentamisen kustannuksia on tarkoitus kattaa kaavoitettavan rakennusoikeuden myynnillä.

Kilpailulla haetaan kokonaisuutena kaupunkirakenteellisia ja rakennustaiteellisia arvoja kunnioittavaa, korkeatasoista ja vaikuttavaa arkkitehtuuria sekä kaupunkitilaa, jossa myös liikenteelliset ja tekniset tekijät on huomioitu ja ratkaistu ansiokkaasti.

1.2 OSALLISTUMISOIKEUS

Kilpailu on yleinen kansainvälinen suunnittelukilpailu. Osallistujilta edellytetään oikeutta harjoittaa arkkitehdin ammattia omassa maassaan. Kilpailun tuomariston jäsenet, sihteeri, näiden yhtiökumppanit ovat esteellisiä osallistumaan kilpailuun.

Kilpailu on Suomen hankintalain mukainen suunnittelukilpailu. Kilpailusta on julkaistu hankintailmoitus EU:n TED-verkkosivuilla osoitteessa <http://ted.europa.eu>.

1.3 PALKINNOT JA LUNASTUKSET

Palkintoina jaetaan yhteensä 170 000 euroa seuraavasti:

I palkinto 70 000 €

II palkinto 50 000 €

III palkinto 30 000 €

sekä kaksi lunastusta, kumpikin 10 000 €

Summat ovat verovapaita.

Palkintolautakunta valitsee palkittavat ja lunastettavat ehdotukset. Mikäli palkintolautakunta ei pääse yksimielisyyteen, kilpailu ratkaistaan äänestämällä, jolloin kullakin palkintolautakunnan jäsenellä on yksi ääni ja äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Palkintolautakunta voi yksimielisellä päätöksellä jakaa palkintoihin varatun summan toisinkin

Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjen edellyttämällä tavalla. Lisäksi palkintolautakunta voi halutessaan jakaa kunniamainintoja.

Kilpailun järjestäjä voi halutessaan lunastaa edellisten lisäksi useampiakin ehdotuksia.

Suomen Arkkitehtiliitto (SAFA) perii kilpailusääntöjensä mukaan 7 % palkinnoista ja lunastuksista. Palkinnot jaetaan SAFA:n kautta.

1.4 PALKINTOLAUTAKUNTA

Palkintolautakuntaan kuuluvat kilpailun järjestäjän nimeäminä:

- Pekka Salmi apulaispormestari
- Anna-Kaisa Heinämäki apulaispormestari
- Annikki Järvinen Tampereen taideyhdistys ry, professori, emerita
- Ranja Hautamäki johtava erikoissuunnittelija, maisema-arkkitehti
- Taru Hurme suunnittelujohtaja, arkkitehti SAFA
- Sakari Leinonen hankepäällikkö, arkkitehti SAFA
- Outi Leppänen hankearkkitehti, arkkitehti SAFA
- Taina Myllyharju museonjohtaja
- Lauri Savisaari tilaajapäällikkö

Suomen Arkkitehtiliiton nimeäminä:

- Henna Helander arkkitehti SAFA
- Esa Ruskeepää arkkitehti SAFA

Palkintolautakunta tulee kuulemaan seuraavia asiantuntijoita:

- Toimi Jaatinen tuotantojohtaja
- Juha-Pekka Häyrynen joukkoliikenteen suunnittelupäällikkö
- Elina Karppinen asemakaavapäällikkö
- Jori Lehtikangas geotekniikkainsinööri
- Heli Toukonieni tonttipäällikkö
- Ari Vandell suunnittelupäällikkö

Palkintolautakunta voi lisäksi kuulla muita tarpeelliseksi katsomiaan asiantuntijoita.

Asiantuntijat voivat osallistua palkintolautakunnan kokouksiin.

Asiantuntijat ja palkintolautakunnan sihteeri eivät osallistu päätöksentekoon, eikä heillä ole oikeutta osallistua kilpailuun.

Kilpailun teknisestä toteutuksesta ja sihteeritehtävistä vastaa arkkitehti SAFA Pekka Koli, E-mail: pekka.koli@tilatakomo.fi.

1.5 KILPAILUOHJELMAN SÄÄNNÖT JA HYVÄKSYMINEN

Kilpailussa noudatetaan Suomen Arkkitehtiliiton (SAFA) kilpailusääntöjä sekä ACE:n suunnittelukilpailuihin liittyvää suositusta (www.safa.fi). Kilpailuohjelma liitteineen on järjestäjän, palkintolautakunnan ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailutoimikunnan hyväksymä.

1.6 KILPAILUASIAKIRJOJEN LUOVUTUS

Kilpailuohjelma on maksuton. Ohjelma sekä liiteasiakirjat ovat ladattavissa kilpailun verkkosivulta www.tampere.fi/ taidemuseonalue.

Ohjelman voi myös noutaa tai tilata osoitteesta:
Suomen Arkkitehtiliitto

Runeberginkatu 5,
FIN-00100 Helsinki
Puh. +358 (0)9 584 448
E-mail: kilpailut@safa.fi

Kilpailun verkkosivujen välityksellä jaetaan myös kaikki muu kilpailuun liittyvä tieto 15.12.2016 alkaen.

1.7 KILPAILUAIKA

Kilpailu alkaa 15.12.2016 ja päättyy 15.03.2017. Lista kilpailuun jätettyjen ehdotusten nimimerkeistä julkaistaan kilpailun verkkosivuilla.

2. KILPAILUTEKNISET TIEDOT

2.1 OHJELMA-ASIAKIRJAT

Kilpailun ohjelma-asiakirjoihin sisältyvät tämä kilpailuohjelma sekä muu liitemateriaali, joka on ladattavissa kokonaisuudessaan kilpailun verkkosivuilta www.tampere.fi/taidemuseonalue. Mikäli kilpailumateriaalissa on ristiriitoja, ovat kilpailuohjelman tiedot ensisijaisia. Liitemateriaaliin sisältyvät seuraavat asiakirjat: (ALUSTAVA)

1. Kilpailualueen pohjakartta (dwg), jossa kilpailualueen rajaus
2. Kaupunkimalli 3D (dwg)
3. Asemakaava (pdf)
4. Liikenneselvitys (pdf)
5. Raitiotieselvitys (dwg)
6. Tekninen aluekuvaus, katupiirustukset, johtokartat (dwg)
7. Ilma- ja karttakuvia alueesta (pdf)
8. Nykyisten museorakennusten piirustukset (dwg / tiff)
9. Tampereen taidemuseon huonetilaohjelma (pdf)
10. Tampereen taidemuseon rakennushistoriaselvitys (pdf)
11. Pyynikintorin ympäristön rakennetun kulttuuriympäristön inventointi (pdf)
12. Taidemuseo ja pyynikintorin alue - maisema- ja viherverkkoselvitys (pdf, dwg)
13. Huonetilaohjelma

2.2 KILPAILUA KOSKEVAT KYSYMYKSET

Kilpailijoilla on oikeus pyytää ohjelmaa koskevia selvityksiä tai lisätietoja. Kysymykset on tehtävä kirjallisesti, nimimerkillä ja englannin kielellä. Viitteeksi on merkittävä "tamu". Kysymykset toimitetaan siten, että ne ovat perillä 04.01.2017 mennessä postitse tai sähköpostitse palkintolautakunnan sihteerille osoitteeseen:

Tilatakomo Oy / Pekka Koli
Pyhäjärvenkatu 6, 33200 Tampere
pekka.koli@tilatakomo.fi

Kysymykset ja palkintolautakunnan niihin antamat vastaukset julkaistaan kilpailun verkkosivuilla www.tampere.fi/taidemuseonalue. 16.01.2017 mennessä.

Kilpailun järjestäjä on varautunut esittelemään nykyisen museorakennuksen suomeksi ja englanniksi tiistaina 3.1.2017 alkaen klo 11.30, ilmoittautuminen Tampereen taidemuseolle viimeistään 29.12.2016 puh. +358 3 5656 6577 tai tamu@tampere.fi.

2.3 KILPAILUN RATKEAMINEN, TULOKSEN JULKISTAMINEN JA NÄYTTÄILLEPANO

Kilpailu pyritään ratkaisemaan kesäkuussa 2017. Kilpailun ratkaisusta annetaan välittömästi tieto kaikille palkittujen ja lunastettujen ehdotusten tekijöille ja julkistamistilaisuudessa tiedotusvälineille.

Kilpailun tulos julkaistaan ainakin kilpailun verkkosivuilla, SAFA:n verkkosivuilla (www.safa.fi) sekä Arkkitehti-lehden kilpailuliitteessä.

Palkintolautakunnan pöytäkirja asetetaan nähtäville kilpailun verkkosivuille. Kaikki ehdotukset asetetaan näynteille sekä kilpailun että SAFA:n verkkosivuilla myöhemmin ilmoitettavalla tavalla.

2.4 JATKOTOIMENPITEET KILPAILUN SEURAUKSENA

Palkintolautakunta tekee suosituksen jatkotoimenpiteistä kilpailun tuloksen perusteella.

Museorakennus:

Kilpailun palkintolautakunta antaa suosituksen Tampereen kaupungin hallitukselle kilpailun tuloksen pohjalta. Tarkoitus on, että museosuunnittelutyö annetaan voittaneen ehdotuksen tekijälle / tekijöille.

Mikäli työn toteutus annetaan ulkomaiselle yritykselle, tulee tämän osoittaa yhteistyökumppaniksi järjestäjän hyväksymä suomalaisen pääsuunnittelijapätevyuden omaava henkilö.

Kilpailualueelle kilpailuehdotuksissa esitettyä muuta täydennysrakentamisen suunnittelua tullaan käyttämään asemakaavoituksen pohjana. Rakentaminen toteutetaan erillisinä hankkeina tontinluovutuskilpailuilla.

Pyynikintorin ja ympäristön suunnittelu:

Tampereen kaupunki voi tilata jatkosuunnittelua kilpailun voittaneen tai voittaneiden ehdotusten tekijöiltä.

Ennen mahdollista jatkotyötä on kilpailijan tai ryhmittymän osoitettava hankintayksikölle taloudellista ja rahoituksellista tilannetta, teknistä suorituskykyä ja ammatillista pätevyyttä koskevien vaatimusten sekä lakisääteisistä velvoitteista huolehtimisen täyttyminen.

2.5 KILPAILUEHDOTUSTEN KÄYTTÖOIKEUS

Kilpailun järjestäjällä on omistusoikeus palkittuihin ja lunastettuihin kilpailuehdotuksiin tekijänoikeuden jäädessä ehdotuksen tekijälle. Järjestäjällä on oikeus käyttää hyväkseen palkittujen ja lunastettujen ehdotusten aiheita ja ajatuksia tekijänoikeuslain mukaisesti. Tampereen kaupunki varaa itselle oikeuden käyttää ja julkaista palkittujen ja lunastettujen töiden materiaalia korvauksetta. Kilpailun järjestäjällä ja Suomen Arkkitehtiliitolla on oikeus käyttää kilpailuehdotusten aineistoa tutkimus- ja julkaisukäyttöön ilman eri korvausta.

2.6 KILPAILUEHDOTUSTEN PALAUTUS

Kilpailuplansseja ja usb-muistitikkuja ei palauteta. Palkitsemattomat ja lunastamattomat ehdotukset (planssiaineisto) ovat noudettavissa kilpailun järjestäjältä kahden viikon kuluessa kilpailun näyttelyn päättymisen jälkeen. Tarkemmat ohjeet noutopaikasta ja -ajasta annetaan kilpailun päätyttyä kilpailun verkkosivuilla. Kilpailun järjestäjä on oikeutettu hävittämään ehdotukset, ellei kilpailija nouda ehdotustaan tänä aikana.

2.7 KILPAILUEHDOTUSTEN VAKUUTTAMINEN

Kilpailijoiden lähettämää kilpailuaineistoa ei vakuuteta.

2.8 KILPAILUKIELI

Ehdotukset on laadittava suomen tai englannin kielellä.

3. KILPAILUTEHTÄVÄ

3.1 KILPAILUTEHTÄVÄN TAUSTA

Tampereen kaupunki järjestää arkkitehtikilpailun Tampereen taidemuseon kehittämisestä ja tarvittavan lisärakentamisen toteuttamisesta museon nykyisellä tontilla. Hanke pohjautuu Tampereen kaupunkistrategiaan 2014-2017, jonka yhtenä tavoitteena on museoiden vetovoimaisuuden lisääminen. Taidemuseoiden vahvuuksia tuetaan ja niiden tilaratkaisuilla mahdollistetaan toiminnan kehittäminen.

Kilpailuun on ollut perusteltua liittää myös ideasuunnitelman laatiminen Pyynikintorin sekä museota ympäröivän alueen kehittämisestä julkisena kaupunkitilana. Taidemuseon ja Amurin museokorttelin aluetta ja Pyynikintoria kehitetään kulttuuri- ja tapahtumakeskittymänä. Tulevaisuudessa alueen halki kulkee urbaani virkistysreitti Särkänniemestä Pyynikille. Kilpailu-alueelle tulee sijoittaa myös muuta lisärakentamista. Asuinrakentamisen tarve liittyy tavoitteelliseen kaupunkirakenteen täydennys- ja tiivistämistarpeeseen. Keskusta-alueelle on tavoitteena rakentaa asuntoja 15 000 uudelle asukkaalle vuoteen 2030 mennessä. Eri toimintoja kokoamalla pyritään myös mahdollisimman hyvään kustannusneutraaliuteen.

Pormestari Anna -Kaisa Iksen päätöksellä Tampereen taidemuseon ja sen lähiympäristön kehittämiseen asetettiin apulaispormestari Pekka Salmen johtama ohjausryhmä. Ryhmän tehtävänä oli käynnistää hankkeen suunnittelu ideakilpailulla, arvioida kehittämisen edellytykset, ohjata tulevaa suunnittelua sekä mahdollista hankkeen toteuttamista.

3.2 KILPAILUALUE

3.2.1 Sijainti ja rajaus

Kilpailualue sijaitsee Tampereen kaupungin keskusta-alueen tuntumassa Amurin ja Pyynikinrinteen kaupunginosissa alueella, jonka varsinaisen kilpailualueen muodostaa liiteasiakirjoissa rajattu alue. Suunniteltava kokonaisalue on pinta-alaltaan 5,4 ha. Etäisyys kaupungin keskustasta Keskustorilta on n.1km länteen. Kilpailualueen halkaisee vilkasliikenteinen pääkokoojkatu Pirkankatu. Kilpailualueella sen eteläpuolella sijaitsee Pyynikintori, Heinätori ja Heinäpuisto ja pohjoispuolella taidemuseon alue, johon kuuluu lisäksi kaksi puistoa: Taidemuseonpuisto ja Kelloplaani.

Pyynikintoria rajaavat 1900 luvun alussa rakennetut asuinkerrostalot, lukiorakennus sekä nykyisin ravintolana toimiva entinen vaakahuone rakennus. Asuinrakennusten katutasen kerroksissa sijaitsee palvelu- ja liiketiloja.

Museorakennuksen tonttia rajaavat pääosin asuinkerrostalot sekä pohjoispuolella matala puurakennuksista muodostuva museokortteli.

3.2.2 Kaava- ja suunnittelutilanne

Kaupunginhallitus hyväksyi Tampereen keskustan kehittämisohjelman 2.11.2015. Siinä Pyynikintorin ympäristön suunnittelun linjauksina ovat alueen julkisten palveluiden ja kaupunkiympäristön kehittäminen. Taidemuseon ja Amurin museokorttelin aluetta kehitetään kulttuuri- ja tapahtumakeskittymänä ja Pyynikintoria laadukkaana julkisena

ulkotilana. Raitiotien toteutuessa korostuu Pyynikintorin merkitys bussi- ja raitiotieliikenteen pääte- ja liityntäpysäkinä.

Museoviraston luokituksen mukaan Pyynikinrinteen kaupunginosa, johon kuuluvat suunnittelualueella Pyynikintori ja Heinätori ympäristöineen, ovat valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä.

Maakuntakaava

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ehdotus on hyväksytty 14.3.2016. Ehdotuksessa kilpailualue on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi (C). Alue kuuluu myös kaupunkiseudun keskusakselin kehittämissuositukseen (kk-1), joita koskevia kehittämissuosituksia ovat mm. tiivis ja sekoittunut yhdyskuntarakenne, alueiden saavutettavuuden edistäminen kävellessä, pyöräillen ja joukkoliikenteellä sekä korkean ja laadukkaan rakentamisen edistäminen.

Yleiskaava

Keskustan strategisen osayleiskaavan ehdotus on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.1.2016. Kilpailualueen pohjoisosa on merkitty hallinnon ja palvelujen alueeksi. Pyynikintori on torialuetta, jota kehitetään viihtyisänä, laadukkaan ja aktiivisena julkisena tilana kulttuurihistorialliset arvot huomioiden. Torin maantason alapuolelle voidaan sijoittaa liiketiloja ja pysäköintiä. Alue on asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhykettä. Alueella on pohjois-etelä suuntainen kehitettävä viher- ja virkistysvyöhyke, jolla on kehitettävä viher- ja virkistyspalveluiden laatua ja jatkuvuutta siten, että Pyynikin saavutettavuus keskustasta sekä yhteydet järveltä järvelle paranevat. Vyöhykettä tulee kehittää kaupungin viihtyisyys- ja vetovoimatekijänä sekä tärkeänä kaupunkimaiseman osana. Pirkankatu joukkoliikenteen laatuikäytävä, jonka varteen sijoitetaan merkittävästi henkilöliikennettä aiheuttavaa maankäyttöä, erityisesti asumisen sijoittumista tuetaan.

Valmisteilla olevan Tampereen kantakaupungin yleiskaavan 2040 tavoitteet hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.11.2015. Kaupungin asukasmäärän kasvu edellyttää mm. maankäytön sekä palvelu- ja liikenneverkon uudelleen jäsentämistä ja tiivistämistä. Keskustaan tavoitellaan täydennysrakentamista niin asumisen, palvelujen kuin työpaikkojenkin osalta. Keskustan saavutettavuutta kaikilla kulkuneuvoilla edistetään.

Asemakaava

Kilpailualueen tarkemman tason maankäytön suunnitelmat laaditaan keskustan osayleiskaavan pohjalta ja kaavojen laatimisessa on tarkoitus hyödyntää tämän kilpailun tuloksia. Kilpailualueen tällä hetkellä voimassa olevia asemakaavoja ei ole tarpeen huomioida kilpailuehdotuksia laadittaessa. Alueen ajantasa-asemakaavat ovat nähtävissä osoitteessa www.paikkatietoikkuna.fi.

3.2.3 Maanomistus

Rajattu kilpailualue sijaitsee kokonaisuudessaan Tampereen kaupungin omistamalla maa-alueella.

3.2.4 Pyynikintorin ympäristön rakennushistoria

Katso myös liite 11: Pyynikintorin ympäristön rakennetun kulttuuriympäristön inventointi.

Pyynikin kaupunginosan kohdalla oli keskiajalta lähtien Tammerkosken kylän yhteisiä niittymaita ja metsää. Tammerkoskelta länteen, Pispalan harjua pitkin kohti Pohjois-Pirkkalaa ja edelleen Vaasaa ja Turkuu kulki maantie, jonka reittiä nykyinen Pirkankatu mukailee. Tampereen kaupungin perustamisen (1779) jälkeen yhteismaiden ja kaavoitettujen kaupunkitonttien väliin perustettiin viljelyspalstoja kaupunkilaisten käyttöön. 1800-luvulla Pyynikin harjusta kehittyi kaupunkilaisten virkistysalue, jossa järjestettiin mm. laulu- ja raittiusjuhlia ja retkeiltiin näkötorilla.

Tulevan toriaukean kohdalla oli Plassiksi kutsuttu markkinapaikka, jossa käytiin mm. hevos- ja muuta eläinkauppaa. Heinätorilla myytiin heiniä ja halkoja. Plassilla järjestettiin myös huvitilaisuuksia, urheilukilpailuja ja luistelua talvisin. Maantien varressa sijainnut avoin markkinakenttä oli kaupungin läntinen päätepiste ja portti kaupunkiin tulijoille. Plassin alue käsitti nykyisen Pyynikintorin, Heinätorin ja konservatorion tontin sekä uimahallin tontin ja tulevan taidemuseon edustan. Alueen ainoa rakennus oli maantien varressa sijainnut, vuonna 1838 valmistunut kruunun viljamakasiini, joka edusti valtion hallintoa sisämaakaupungissa. Palovaaran takia tiilirakenteinen viljavarasto sijoitettiin kauas asutuksesta. Nyt makasiini toimii taidemuseona.

Tampereen teollisuus ja teollisuustyöväestö kasvoivat voimakkaasti 1800-luvun lopussa, joten tarvittiin uutta tonttimaata. Vuosisadan vaihteessa kaupungin läntinen alue laajeni Hämeenpuistoon ja edelleen Amuriin. Uudet kaupunginosat noudattivat ruutukaavaa. Kaupunginarkkitehti Lambert Petterson laati suunnitelman myös seitsemännestä kaupunginosasta Pyynikistä vuonna 1896. Pettersonin asemakaavassa Pirkankatuun rajautuvat ruutukorttelit ympäröivät suorakulmaista, valtavan kokoista Aleksanterintoria.

Pyynikin kaavoitus toteutui kuitenkin toisin. Vuonna 1903 kaupunki järjesti asemakaavasta kansallisen kutsukilpailun, jonka voittajaksi valikoitui arkkitehti Lars Sonckin suunnitelma. Kaava vahvistettiin vuonna 1908. Sonckin asemakaava oli ruutukaavalle täysin vastakkainen, noudattaen englantilaisen puutarhakaupungin ihanteita ja itävaltalaisarkkitehti Camillo Sitten ajatuksia orgaanisesta, vapaasti luonnonmuotoihin tukeutuvasta kaavasta. Sonckin asemakaavassa kadut luikertelivat rinnettä pitkin, ja kortteleihin muodostui inhimillisiä, kiinnostavia näkymiä ilman luotisuoria linjoja. Kaupunginosan keskuksena oli epäsäännöllisen muotoinen aukio, Pyynikintori.

Sonckin kaavaa muokattiin ja virtaviivaistettiin erityisesti toriaukion reunamilta kaupunginarkkitehti Bertel Strömmerin toimesta vuosina 1921 ja 1927. Pyynikinrinteessä oli jo hirsirakenteisia, tonttiehtojen mukaisesti ulkoarkkitehtuuriltaan laadukkaita pientaloja, ja 1920-luvun lopulla alkoi toria ympäröivien tonttien rakentaminen. Pyynikintorin itä- ja länsilaidalle nousi korkeiden kivitalojen muuri, joka ilmeeltään vastasi enemmän rakennusaikansa klassistisia ihanteita kuin Sonckin luonnonmukaista henkeä. Suuret asuinkerrostalot loivat toriaukeasta yhtenäisen kaupunkielämän näyttämön. Pyynikin rakentaminen vastasi myös 1920- ja 30-luvun kovaan asuntopulaan. Vuonna 1935 torimaisema täydentyi lyseon rakennuksella, joka viimeisteli vaikuttavan, perspektiiviin perustuvan näkymän Pirkankadulta Pyynikintorin yli.

Säännöllinen torikauppa alkoi jo 1920-luvulla siirtyä kaupungin muille toreille, ja Pyynikintorin asema kauppapaikkana heikkeni. Asuinkerrostalojen kivijalkakaupat kuitenkin pitivät kaupallista viikkautta yllä. Torialueesta kehittyi merkittävä liikenteen solmukohta, kun torin luoteiskulmaan rakennettiin vuonna 1929 läntinen linja-autoasema, jolta sai myös bensiiniä. Pyynikintorista tuli julkisen kaupunkiliikenteen pysäkkialue, missä käytössä tori on edelleen.

Pirkankadun pohjoispuolelle, Sepänkadun kulmaukseen rakentui 1920-luvulta lähtien toinenkin kivitalojen umpikortteli. Korttelin viimeinen rakennus Veljeslinna valmistui vasta 1952, joten korttelin toteutuksessa yhdistyivät Pyynikintorilta tuttu klassistinen korttelimuoto ja jälleenrakennusajan arkkitehtuuri.

Vanhan Plassin itäisin kulma säilyi rakentamattomana 1950-luvulle asti, jolloin tontille nousi uusi rakennustyyppi, kunnallinen uimahalli. Harry W. Schreckin suunnittelema uimahalli edustaa suomalaista modernismia ja kertoo kunnallisten hyvinvointipalveluiden kehityksestä. Se on osa Pyynikintorin ympäristön historiallista, eri-ikäisten julkisten rakennusten sarjaa, joka alkaa Taidemuseosta/kruununmakasiinista, Aleksanterin kirkosta ja sen viereisistä koulurakennuksista (1800-luku), jatkuu Amurin työläismuseokorttelin säilyneisiin puutaloihin (vuosisadan vaihe) sekä Heinätorin vaakahuoneeseen, Marian sairaalaan, urheilukenttään ja VPK:n taloon (1900-luvun alku) ja edelleen itsenäisyyden ajan julkisiin monumentteihin: lyseo ja Hiekan taidemuseo (1930-luku), uimahalli ja Amurin koulu (1950-luku), konservatorio ja pääkirjasto Metso (1970- ja 80-luku).

3.2.5 Pyynikintorin ympäristön rakennuskanta, arvot ja inventointitieto

Katso myös liite 11: Pyynikintorin ympäristön rakennetun kulttuuriympäristön inventointi.

Tampereen Pyynikintorin ympäristö on ajallisesti ja toiminnallisesti moniulotteinen kaupunkimaisema. Alue kuvastaa monia keskeisiä kaupunkikehityksen ja arkkitehtuurin ilmiöitä. Alueeseen liittyy paljon historiallisia, rakennustaiteellisia ja maisemallisia arvoja. Pyynikintorin ympäristön rakennuskanta kuvaa erityisesti Tampereen kaupungin kasvua ja uusia kaupunkisuunnittelun keinoja esimerkiksi asutokysymyksen ratkaisemiseksi. Asuntojen ja julkisten rakennusten ympäröimä toriaukea uuden kaupunginosan keskuksena ja julkisen liikenteen solmukohtana tiivistää nuoren kansakunnan ja kasvavan teollisuuskaupungin arvojärjestyksen: laadukasta asumista ja kaupallisia palveluja kaupunkilaisille, sivistykselle keskeinen paikka kaupunkitilassa, sujuva liikenne kaikkien käytettäväksi. Asumiseen ja julkisiin rakennuksiin painottuva kaupunginosan kehitys jatkui myös toisen maailmansodan jälkeen.

Alueen asemakaavahistoriassa ovat nähtävissä 1900-luvun alun uudet kaupunkisuunnitteluihanteet niin vuosisadan vaihteen luonnonmukaisena korttelimuotoiluna kuin 1920-luvun tiukan geometrisena umpikorttelina. Rakennuskanta on yhtenäistä ja muodostaa Pyynikintorin ympäristöstä tunnistettavan, omaleimaisen kokonaisuuden. Alueen arkkitehtuurissa ovat vahvimmin läsnä klassistinen ja funktionalistinen muotokieli. Lisäksi kerroksisuutta luovat 1910-luvun alun jugendhenkiset rakennukset sekä jälleenrakennuskauden ja modernismin kohteet. Tamperelaisittain ja kansallisestikin merkittävien arkkitehtien kädenjälki näkyy alueen asemakaavasuunnittelussa ja rakennustuotannossa.

Pyynikintorin ympäristön tärkeimmät arvot ovat arkkitehtuurin eheys, kaupunkihistoriallinen kertovuus ja maisemallisesti merkittävä asema urbaanin ytimen ja harjumaaston nivelkohdassa. Kortteleiden ja rakennusten ominaispiirteet ovat pääosin erittäin hyvin säilyneet. Kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilymisen kannalta korttelikokonaisuudet tai yksittäiset rakennukset tai tilat kestävät vain hyvin hienovaraista muutosta.

3.2.6 Nykyisen museon rakennukset

Tampereen kaupunki on omistanut rakennukset vuodesta 1985. Rakennusten laajuus kellaritiloineen on yhteensä noin 2342 brm².

Katso myös liite 10: Tampereen taidemuseon rakennushistoriaselvitys.

Taidemuseorakennus

Taidemuseo toimii arkkitehti C. L. Engelin, avustajanaan Anton Wilhelm Arppe, suunnittelemassa entisessä kruunun viljamakasiinissa, joka on valmistunut vuonna 1838. Rakennuksessa on tiettävästi Tampereen vanhin säilynyt punatiilijulkisivu. Rakennus muutettiin taidemuseoksi 1931 ja muutoksen suunnitteli tamperelainen arkkitehti Hilja Gestrin vuonna 1929-1930. avustajanaan taiteilija Gabriel Engberg. Korjaustyössä sisätilojen tiiliseinät, lämmitysuunit ja viljalaarit purettiin, ja niiden paikalle rakennettiin ajanmukaiset näyttely- ja toimistotilat. Rakennuksen ulkopuolella muutokset näkyivät lähinnä suurempana kattolyhtynä.

Rakennukseen tehtiin peruskorjaus vuonna 1971. Viimeisimmän peruskorjauksen (vuosina 1982–1984) yhteydessä museotekniikka nykyaikaistettiin. Samalla museon näyttelytilat laajenivat, kun rakennukseen lisättiin tamperelaisen arkkitehti Antti Ilveskosken suunnittelema maanalainen kerros.

Museorakennuksessa on kaksi kerrosta ja kellari. Julkisivut ovat punatiiltä ja vesikatteena konesaumattu peltikatto. Taidemuseon rakennus on suojeltu asemakaavalla rakennustaiteellisin, kulttuurihistoriallisin ja maisemallisin perustein.

Toimistorakennus

Viljamakasiinin Taidemuseoksi muuttamisen yhteydessä Hilja Gestrin suunnitteli taidemuseolle myös vahtimestarin asunnon tontin luoteiskulmaan. Rakennus toimi vahtimestarin asuntona vuosina 1930-1979. Vuodesta 1979 rakennus on toiminut museon toimistona. Rakennuksesta on kulkuyhteys museorakennukseen myös kellarikerroksesta. Rakennuksessa on yksi kerros ja kellari. Julkisivut ovat rapattua ja maalattua tiiltä ja vesikatteena konesaumattu peltikatto. Rakennus on suojeltu asemakaavalla kuten taidemuseorakennuskin.

3.2.7 Viheralueet ja viherympäristö

Katso myös liite 11: Taidemuseo ja pyynikintorin alue - maisema- ja viherverkkoselvitys

Kilpailualueella on kolme julkista puistoa: Heinäpuisto, Taidemuseonpuisto ja Kelloplaani. *Heinäpuisto* on luonteeltaan lähipuisto, joka kunnostettiin vuonna 2011 koristeheiniä esitteleväksi taskupuistoksi. Aluetta rajaavat vanhat, maisemallisesti merkittävät lehmusrivit. Itäpuolella on nykyisin pysäköintialueena toimiva *Heinätori*. Aukiolla on säilynyt alkuperäinen mukulakiveys, historiallinen aukiovalaisin ja pohjoisreunan lehmusrivi. Heinäpuiston länsiosa on nuorehkoa koivikkoa, jonka läpi kulkee kevyen liikenteen reitti.

Taidemuseonpuisto ja Kelloplaani muodostavat kapean viheralueen, joka jäi alkuaan Puutarhakadun, Mariankadun ja Pirkankadun väliin. Kelloplaenin oleskelualueetta reunustavat vanhat arvokkaat lehmukset. Taidemuseonpuistossa on maisemallisesti merkittävä kuusi ja lehmusrivi Pirkankadun varressa.

Pyynikintori on kaupunkikuvallisesti yhtenäinen aukio, jonka olennaisena ominaispiirteenä ovat toria reunustavat lehmukset ja eteläosan kaaren muotoon istutettu pensasrivi. Torilla

on säilynyt alkuperäinen kenttäkiveys ja alueen keskipisteenä aukiovalaisin. Eteläosassa on Pyynikintorin leikkipaikka, joka palvelee alueen lähiasukkaita ja viereistä päiväkotia.

Taidemuseon piha on puutarhataiteellisesti merkittävä, 1930-luvun alussa suunniteltu kokonaisuus. Pihalla on maisemallisesti merkittävä vaahtera, sisäänkäyntiä kehystävät sateenkaarijalavat ja koillisnurkassa kaunis visakoivuryhmä.

Taidemuseon viereisellä rakentamattomalla tontilla on hyväkuntoisia vaahteraryhmiä, jotka ovat alun perin olleet puutalokorttelin pihapuita.

Työläismuseon kortteli on edustava esimerkki Amurin puutalokorttelista pihoineen. Sitä rajaava Makasiininkatu ja Saarikuja ovat säilyttäneet ilmeensä historiallisina, mukulapintaisina katuina.

Alueella on useita kaupunkikuvallisesti tärkeitä puistokatuja. *Pirkankadun* katupuustolla on merkitystä vilkasliikenteisen väylän viihtyisyyden kannalta. *Sotkankatu* on yhtenäinen, iäkkäiden lehmusrivien reunustava bulevardi. *Puutarhakadulta* avautuu hieno näkymä keskustaan ja sen pohjoisreunalla on katupuita.

3.2.8 Liikenne

Alueen liikenneverkko on esitetty liiteasiakirjassa 4. Suunnittelualue on hyvin saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla.

Kävely ja pyöräily

Suunnittelualueella on hyvin kattava jalankulkureitistö, joka kytkee alueen ympäröivään jalankulkuverkkoon. Suunnittelualueen kautta kulkevat seudulliset pyöräilyn pääreitit Pirkankadulla ja Pyynikintorin länsipuolitse sekä F.E. Sillanpääkadulla. Nämä väylät ovat osa keskustan pyöräilykehää. Pyöräilykehän kehittäminen on yksi keskustan strategisen yleiskaavan painopisteitä. Taidemuseon itäpuolella kulkee merkittävä pohjois-eteläsuuntainen pyöräilyn pääreitti, joka yhdistää Särkänniemen /Näsijärven Pyynikintoriin ja siitä edelleen Pyynikille asti.

Autoliikenne

Suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitsee valtatie 12, josta on Santalahden eritasoliittymän kautta katuyhteys Satakunnankadulle ja Pirkankadulle. Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsevan Tampereen ydinkeskusta ja sitä rajaava keskustan kehäkatu, jota ollaan parhaillaan kehittämässä ja josta ohjataan autoliikennettä Satakunnankadulle ja Pirkankadulle. Pirkankadulla ja Satakunnankadulla on nykyisin 40 km/h nopeusrajoitus.

Joukkoliikenne

Pirkankatu toimii joukkoliikenteen laatukäytävänä, jossa on ruuhka-aikana alle viiden minuutin vuoroväli sekä idän että lännen suuntaan. Paikallisliikenteen lisäksi Pirkankadulla liikennöivät kaukoliikenteen bussit. Pyynikintorin pohjoisosassa toimii tällä hetkellä useiden bussilinjojen päätepysäkinä ja turistibussien lastauspaikkana. Torin itä laidalla on taksiasema noin 5 autolle.

Museon saattoliikenne

Nykyisin Museon saattoliikenne henkilöautolla ja bussilla tapahtuu Puutarhakadulta Taidemuseon pääsisäänkäynnin kohdalta. Puutarhakadun jatkeena olevaa katumaista tilaa on käytetty bussien odotustilana ja kääntöpaikkana.

Museon huoltoliikenne

Nykyisin museon huoltoliikenne tapahtuu reittiä Satakunnankatu-Sotkankatu-Makasiininkatu. Pienet huoltoajoneuvot ovat mahtuneet kääntymään Makasiininkadulla, mutta suuremmat huoltoajoneuvot ovat joutuneet peruuttamaan Sotkankadulle.

Pysäköinti

Museon henkilökunnan pysäköintipaikat (7kpl) sijaitsevat toimistorakennuksen itäpuolella sekä yksi autopaikka toimistorakennuksen sisäänkäynnin edessä.

Nykyinen museon asiakaspysäköinti toteutuu lähialueen katujen varsilla sekä kilpailualueen itäpäähän pysäköintikentällä korttelissa 74.

Pyynikintori ja Heinätori toimivat nykyään osittain pysäköintialueina. Kilpailualueella on luvanvaraista asukaspysäköintiä ja aikarajoitettua pysäköintiä katujen varsilla.

3.2.9 Maaperä ja perustamisolosuhteet

Maasto on tasaista tai loivapiirteistä. Maanpinnan korkeustasot ovat välillä +101 - +110 meren pinnasta. Maaperä on pääosin moreenia ja hiekkaa. Alueen kalliopinta vaihtelee kolmesta yli yhdeksään metriin maanpinnasta. Taidemuseon tontilla kalliopinta on yli yhdeksän metrin syvyydellä. Pohjaveden pinta on tasolla +95-+102 ja laskeutuu etelään kohti Pyhäjärveä.

3.2.10 Kunnallistekniikka

Alueen katuverkon alla on runsaasti kunnallisteknisiä verkostoja, joiden mahdollisista siirroista neuvotellaan suunnittelun yhteydessä.

4. SUUNNITTELUOHJEET

4.1 KILPAILUN TAVOITTEET

4.1.1 Yleistä

Kilpailun tarkoituksena on laatia korkeatasoinen ja innovatiivinen suunnitelma nykyisen taidemuseon alueelle siten, että museon toiminnan kehittämisen kannalta riittävät tilatarpeet toteutuvat. Uudisrakennuksella ja siihen liittyvällä ympäristökokonaisuudella halutaan lisätä myös Tampereen taidemuseon ja Tampereen kaupungin tunnettuutta ja vetovoimaa.

Tilaohjelman mukaisesti museon uudisrakennus on noin 4887 brm². Nykyiset taidemuseotontin rakennukset yhteensä 2047 brm², jolloin museorakennusten kokonaisalaksi muodostuu noin 6934 brm².

Kilpailulla haetaan myös kaupunki-kuvallisia ja toiminnallisia ideoita Pyynikintorin kehittämiseksi korkeatasoisena ja elinvoimaisena julkisena kaupunkitilana. Pyynikintori on kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti keskeinen osa Tamperetta. Viehättävä torimiljöö kaipaa kohentamista ja uutta roolia osana kasvavan kaupungin keskustaa. Pyynikintoria ympäröivät rakennukset ja niiden liiketilat, oppilaitokset, läheinen urheilukenttä ja uusi taidemuseo luovat torille toiminnallisen kehyksen. Torialuetta on mahdollista uudistaa, historiallinen arvo huomioon ottaen. Toritoiminnat, oleskelu- ja leikkialueet, joukkoliikenteen toiminnat, taksiasema, liikenne ja pysäköinti ryhmitetään siten, että Pyynikintorin aukiomaisuus korostuu.

Lisäksi kilpailualueelle tulee sijoittaa ympäristöön sopivaa asuin-, liike ja toimistorakentamista museon uudisrakennuksen tontille ja Heinätorin ja Heinäpuiston alueelle sekä kilpailualueen itäpuolella olevalle nykyiselle pysäköintialueelle. Tavoitteena on sijoittaa alueelle noin 16 000 krm² ensisijaisesti asumista käsittävää täydennysrakentamista. Kilpailun tarkoituksena on tutkia, mikä olisi sopiva määrä täydennysrakentamista alueelle siten, että syntyy kaupunkikuvallisesti ja kaupunkirakenteellisesti korkeatasoinen kokonaisratkaisu sekä arkkitehtonisesti ansiokas museokokonaisuus.

Kilpailulla kokonaisuutenaan haetaan kaupunkirakenteellisia ja rakennustaiteellisia arvoja kunnioittavaa innovatiivista kokonaisuutta. Alueen tulee olla toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja nykyistä kaupunkirakennetta eheyttävä.

4.1.2 Toteutusaikataulu ja kustannukset

Museorakennuksen suunnittelutyö on tarkoitus käynnistää vuonna 2022 ja rakentaminen 2023. Kilpailualueen muulla täydennysrakentamisella pyritään mahdollisimman hyvään kustannusneutraaliuteen. Asuinrakentaminen tullaan toteuttamaan tontinluovutuskilpailuilla.

Pyynikintorin osalta suunnittelutyön ja toteutuksen laajuutta ei tässä vaiheessa määritetä. Pyynikintorin suunnittelun ja toteutuksen aikatauluun vaikuttaa päätös raitiotieliikenteen toteutumisesta.

4.2 TAIDEMUSEON LAAJENNUKSEN SUUNNITTELU

4.2.1 Tampereen taidemuseon toiminta

Tampereen taidemuseo 1931–2016

Tampereen Taideyhdistys ry:n ylläpitämä Tampereen taidemuseo aloitti toimintansa 1931 nykyisessä taidemuseorakennuksessa. Rakennustiedot kts kohta 3.2.6.

Tampereen taidemuseo on Suomen kolmanneksi vanhin taidemuseo. Vuodesta 1974 lähtien se on toiminut myös Pirkanmaan aluetaidemuseona. Museo siirtyi Tampereen taideyhdistys ry:ltä Tampereen kaupungin omistukseen 1985, ja se toimii nykyisin osana kaupungin museotoimintaa. Tove Janssonin alkuperäisteoksia esittelevä Muumilaakso aloitti toimintansa 1987 pääkirjastotalo Metsossa vuonna 1987 ja siirtyi 2013 alussa taidemuseon pohjakerrokseen kunnes saa keväällä 2017 uudet toimitilat Tampere-talosta. Vuonna 1966 toimintansa aloittanut Suomen vanhin nykytaiteen museo, Tampereen Nykytaiteen museo, on toiminut vuodesta 2000 alkaen Tampereen taidemuseon alaisena yksikkönä. Lisäksi vuosina 2005–2014 Tampereen taidemuseo hallinnoi ja järjesti näyttelyitä myös Finlaysonin korttelissa sijainneessa TR1-näyttelyhallissa. Taidemuseon näyttely-yksikkö ja pedagoginen yksikkö Taite työskentelevät edelleen TR1:n yhteydessä sijaitsevilla toimistotiloilla.

Tampereen taidemuseon kokoelmissa on yli 14 000 taideteosta lähes 2000 taiteilijalta. Museo on hallinnoinut vuodesta 2005 lähtien omien kokoelmiensa lisäksi Tampereen Nykytaiteen museon ja Tampereen kaupungin kokoelmia ja yhdessä ne muodostavat Suomen toiseksi suurimman julkisen taidekokoelman. Suuri osa teoksista on kotimaista taidetta 1800- ja 1900-luvuilta. Tärkeitä alueita ovat mm. tamperelainen taide, Suomen Mitalitaiteen Killan kokoelma sekä nykytaide, erityisesti Vuoden nuori taiteilija -näyttelyistä hankittujen teosten kokonaisuus. Muumilaakson kokoelma, johon sisältyy Tove Janssonin alkuperäisiä vesiväritöitä ja piirustuksia sekä Tuulikki Pietilän kolmiulotteisia kuvaelmia, on kokonaisuuden kuuluisin osa. Kokoelmien fyysinen hallinta, hoito ja konservointi tapahtuvat vuonna 2012 käyttöön otetussa Museoiden kokoelmakeskuksessa Ruskon kaupunginosassa. Taidemuseorakennuksessa ei ole taidevarastoja eikä konservointitiloja.

Tampereen taidemuseon henkilökunta työskentelee neljässä toimipaikassa – taidemuseon päärakennuksessa ja sen viereisessä entisessä vahtimestarin talossa, TR1:n toimistossa ja Ruskon kokoelmakeskuksessa. Vakituksia työntekijöitä on 31 ja eri tehtävissä työskenteleviä määräaikaisia työntekijöitä 5–7.

Tampereen taidemuseo esittelee taidehistoriallisia teemoja sekä nykytaiteen ilmiöitä niin kotimaisessa kuin kansainvälisessä kuvataiteessa. Vaihtuvat, omaan tai ulkopuoliseen tutkimustoimintaan perustuvat näyttelyt ovat painottuneet näyttelytoiminnassa. Omien kokoelmien esittelylle ei ole pysyvää tilaa eikä kokoelmista koottuja näyttelyitä ole esitelty säännöllisesti. Näyttelyohjelmistossa on käsitelty monipuolisesti erityisesti kotimaisen kuvataiteen historiaa mutta myös kansainvälisiä kuvataiteilijoita ja ilmiöitä on ollut esillä. Vuodesta 1985 lähtien järjestetyt Vuoden nuori taiteilija -näyttelyt ovat valtakunnallisesti tunnettuja. Vuotuinen kävijämäärä on noin 40 000 asiakasta mutta suurnäyttelyt ovat tavoittaneet jopa 160 000 kävijää.

Tampereen taidemuseo on, muiden aluetaidemuseoiden tapaan, eräänlainen yleistaidemuseo, joka hakee yhteyksiä yleisöön taidekasvatuksesta näkökulmasta. Taidemuseorakennus soveltuu hyvin vanhemman taiteen esittelylle, mutta tiettyjä

nykytaiteen alueita, esimerkiksi videotaidetta, ei rakennuksessa voida ongelmitta esitellä. Rakennuksessa ei ole välivarastoja eikä näyttelyiden vaihdossa tarvittavia huoltotiloja tai työverstaita, ei myöskään yleisötyöhön sopivia tiloja esim. luentosalia tai auditoriota.

4.2.2 Toiminnalliset tavoitteet

Tampereen taidemuseon rooli taidehistoriallisia teemoja ja erilaisia nykytaiteen ilmiöitä kotimaisessa ja kansainvälisessä kuvataiteessa esittelevänä taidemuseona tulee jatkumaan myös tulevaisuudessa. Näyttelyt tulevat jakautumaan kahteen rakennukseen samaan tapaan kuin Kansallisgalleria Helsingissä on jakanut omat toimintonsa Ateneumiin ja Kiasmaan ja Serlachius-museoiden Gösta Mäntässä Joenniemen vanhaan kartanoon ja uuteen 2014 avattuun uudisrakennukseen. Myös Tampereen taidemuseon päärakennuksen ja uudisrakennuksen välillä tulee olla toimiva yhteys.

Nykyiseen museorakennukseen sijoitetaan museon omien kokoelmien esittelytilat mm mitalitaiteen kokoelma ja käsikirjasto/tukijakirjasto ja mediapalvelut. Siellä järjestetään perinteisistä taidemuodoista vaihtuvia näyttelyitä, joissa maalaukset ja grafiikka ovat ripustettuna seinille ja veistotaide on jalustoilla.

Pääsisäänkäynti suunnitellaan uudisrakennukseen. Laajennuksen ja nykyisen museorakennuksen yhteys suunnitellaan maan alle. Laajennuksen tilat voidaan jakaa karkeasti neljään toiminnalliseen kokonaisuuteen: näyttelytilat, aulapalvelutilat, kokoustilat sekä toimistotilat (sisältäen hlökunnan kokoustilat ja kirjaston).

Uuden museorakennuksen tehtävää ei voi tarkastella pohtimatta, mitä nykytaide on ja millaiseksi se mahdollisesti muotoutuu tulevaisuudessa. Perinteisten taidemuotojen lisäksi taiteilijoiden ideat kiteytyvät erilaisiin fyysisiin muotoihin tavoilla, joita ei voi vielä tietää. Taide tarvitsee tulevaisuudessa niin valoisaa, hämärää kuin pimeääkin tilaa. Taideteoksiin saattaa liittyä äänimaailma tai ne vaativat täydellistä hiljaisuutta. Joidenkin teosten esittely vaatii häiriöttömät, täydellisesti kontrolloitavat olosuhteet, jotkut teokset taas saavat voimansa kontaktista todellisuuteen, yleisöön ja ympäristöön. Tärkeintä on, että taiteen esittelylle tarkoitettut tilat ovat muunneltavat. Näyttelyhalleja uudisrakennuksessa on useita isosta, osin korkeaseinäisestä hallitilasta pienempään videohuoneeseen ja nopeasti vaihtuvien projektien galleriatilaan. Etua on myös siitä jos koko tila voidaan ottaa kerralla käyttöön yhtenä suurena tilana. Näyttelytilojen tulee olla mahdollisimman neutraalit ja valon määrää ja luonnetta tulee voida säädellä. Näyttelyiden valmistelua ja purkua palvelevat näyttelytilojen yhteydessä olevat autotalli/ lastaustila, tilava ja kantava hissi, huolto- ja säilytystilat sekä riittävän isot varastot mm. kuljetuslaatikoille.

Elävä taidemuseo tarvitsee myös tiloja, joissa se voi kohdata yleisönsä luontevasti. Uudisrakennuksen tilaohjelmaan sisältyy tarpeeksi väljän (bussilastillinen ryhmämatkailijoita) sisääntuloaulan lisäksi nykyaikaiset pedagogiset vaatimukset täyttävät työtilat, tutkijakirjasto ja tasalattiainen monitoimitila, jossa voi järjestää luentoja, tilaisuuksia ja kokouksia. Tilat tulee olla suunniteltu ja sijoitettu siten, että niitä voidaan vuokrata ulkopuolisille myös museon aukioloajan ulkopuolella. Myös kahvila ja museokokemusta laajentava museokauppa kuuluvat nykyaikaisen museon yleisöpalvelutiloihin.

Uuteen taidemuseorakennukseen muuttavat kaikki muut paitsi kokoelmahallinnan parissa Ruskossa työskentelevä ja Tampere-talon uudessa Muumimuseossa työskentelevä henkilökunta, yhteensä noin 20 hlöä sekä 10–20 hlöä asiakaspalvelutehtäviin.

Esteettömyys tulee ottaa huomioon kaikessa suunnittelussa.

4.2.3 Huonetilaohjelma ja laajuus

Rakennuksen huonetilaohjelma on kilpailuohjelman liiteasiakirja nro 13. Tilaohjelmassa on esitetty museon laajennukseen sekä nykyisiin museorakennuksiin sijoitettavat toiminnot. Tilaohjelma jakautuu aulapalveluihin 536 hym², kokoustiloihin 240 hym², näyttelytiloihin 2830 hym², toimisto-, kokous- ja kirjastotiloihin 465 hym² sekä muihin tiloihin 147 hym². Tilaohjelman mukaiset toiminnot tulee sijoittaa laajennukseen sekä nykyisiin museorakennuksiin niin, että nykyisen päärakennuksen laajuutena säilyy 1187 hym² ja erillsrakennuksen 69 hym². Näin laajennuksen laajuudeksi tulee 2962 hym² ja bruttoalataavoitteeksi vastaavasti n. 4900 brm², sisältäen tekniset tilavaraukset sekä porrashuoneet, tuulikaapit ja käytävätilat. Museon nykyiset tilat on esitetty liitteessä nro 8.

4.2.4 Teknilliset tavoitteet

Suunnitteluratkaisuilla tulee pyrkiä energiatehokkuuteen, elinkaariedullisuuteen ja energiaomavaraisuuteen. Kiinteistö, rakennus ja pihat suunnitellaan helposti huollettaviksi ja ylläpidettäviksi. Materiaalit ja rakenteet valitaan siten, että ne ovat turvallisia, eettisiä, terveellisiä, muuntojoustavia, helppohoitoisia ja arvonsa säilyttäviä.

LVI-järjestelmä

Suunnitteluratkaisuilla tulee pyrkiä energiatehokkuuteen. Laajennuksen ilmanvuotoluku saa olla enimmillään 0,7 m³/(h*m).

Näyttely- ja kokoelmatilojen museaaliset olosuhdevaatimukset ovat:

-jäähdytyskaudella 50 % ± 5 %-yksikköä

-lämmityskaudella 45 % ± 5 %-yksikköä.

-lämpötilavaatimus 21°C ± 1

Lopulliset olosuhdevaatimukset varmistetaan suunnittelun aikana.

Tilojen sisäilmaluokka on S2, toimistotiloissa on huonekohtainen lämpötilansäätö. Laajennus liitetään kaupungin kaukolämpöverkkoon, laajennukseen rakennetaan uusi lämmönjakohuone, tilavaraus on 15m².

Laajennus liitetään kunnalliseen vesijohto- ja viemäriverkostoon.

Rakennus varustetaan koneellisella tulo- poistoilmanvaihdolla ja jäähdytysjärjestelmällä. Näyttely- ja kokoelmatilojen olosuhdevaatimukset on huomioitava ilmastointijärjestelmässä. Näiden tilojen koneet varustetaan mm. kuivauksella ja kostutuksella, lisäksi näissä tiloissa on huomioitava rakenteiden tiiveys. Laajennukseen rakennetaan omat tekniset tilat, tilavaraus on 500m².

Rakennus varustetaan osoitteellisella paloilmoinjärjestelmällä, pikapalopostein ja sprinklerijärjestelmällä. Sprinklerijärjestelmä tehdään vesivahingonestojärjestelmänä (double interlock). Kohteeseen suunnitellaan talotekniikan automaatiojärjestelmä.

Sähköjärjestelmä

Vanha päärakennus liitetään laajennusosan uuteen yhteiseen pääkeskukseen. Vanha osa on liitetty Tampereen tietoliikenneverkkoon ja laajennusosa liitetään olemassa olevaan vanhan osan tietoliikenneverkkoon.

Sähköasennusten suunnittelussa tulee ottaa erityisesti huomioon hyvä ja helppo muuntojoustavuus. Näyttelytilat on voitava jakaa ja yhdistää tilaohjelman mukaisesti.

Näyttelyvalaistusta varten asennetaan kattava virtakiskojärjestelmä ja tiloihin rakennetaan myös ohjattavia pistorasioita. Näyttelytilojen valaistuksen, pimennysverhojen, virtakiskojen ja pistorasioiden ohjauksen tulee olla keskitetty järjestelmä.

Toimisto-, kahvio- ja aulatilojen valaistukset ovat päivänvalo-ohjattuja. Toimisto-, varasto-, neuvottelu-, WC- ja niihin toiminnallisesti verrattavissa olevat tilapäisesti käytettävät tilat

varustetaan lisäksi läsnäolotunnistustoiminnolla. Valaistuksen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota energiatehokkuuteen. Valonlähteinä käytetään energiatehokkaita valaisin- ja lampputyyppejä.

Rakennukseen suunnitellaan ja asennetaan julkisivuvalaistus ja ulkoalueille yhdessä muun kilpailualueen kanssa kokonaisuuden muodostava piha- ja aluevalaistus.

Rakennus varustetaan kattavilla toiminnan edellyttämällä henkilöiden- ja kiinteistön turvajärjestelmillä. Paloilmoitinjärjestelmä on toiminnallisesti osa rakennuksen sprinklerijärjestelmää. Tarkempi turvajärjestelmien suunnittelu tehdään varsinaisen suunnittelun yhteydessä.

4.3 ALUESUUNNITTELU

4.3.1 Alueen yleiset toiminnalliset tavoitteet

Kilpailualueella asuinrakentamista voidaan osoittaa museon tontille, Heinätorin alueelle sekä kilpailualueen itäpuolella olevalle nykyiselle museon käyttöön varatulle pysäköintialueelle korttelissa 74.

4.3.2 Pyynikintorin, Heinätorin ja Heinäpuiston ideasuunnitteluohjeet

Pyynikintori

Suunnittelun lähtökohtana on säilyttää alueen historialliset ominaispiirteet: tilallinen hahmo, keskellä sijaitseva valaisin, mukulakiveys ja toria ympäröivä puusto. Kilpailussa tulee tutkia mahdollisuutta sijoittaa torin alle pysäköintilaitos. Torin pohjoisosaan tulee sijoittaa sähköbussiasema. Lisäksi alueella tulee olla vapaasti käytettävää aukiotilaa esimerkiksi torimyyntiä ja tapahtumia varten. Avoimen toritilan säilyttäminen on perusteltua myös alueen historiallisten arvojen perusteella. Torin koillis- tai luoteisosaan on mahdollista sijoittaa toria palveleva paviljonkimainen uudisrakennus, johon voisi sijoittaa esim. kioski, linja-autoaseman taukotila ja wc. Vaakahuoneen visuaalinen yhteys torille on kuitenkin turvattava.

Pyynikintorin eteläosaan tulee sijoittaa n. 600 m² laajuinen aidattu leikkipaikka. Lisäksi alueelle tulee sijoittaa puistomaista oleskelualueutta. Torin eteläreunan kaareva hahmo on syytä säilyttää. Lounaisnurkassa oleva wc-rakennus voidaan säilyttää tai sijoittaa osaksi mahdollista torin uudisrakennusta. Kaakkoisnurkassa sijaitseva Frans Emil Sillanpään muistomerkki on mahdollista sijoittaa muualle kilpailualueella. Alueen länsi- ja eteläreunassa sijaitseva pyörätie säilyy nykyisellään.

Heinätori

Heinätorin pysäköintialuetta tulee tutkia täydennysrakentamiseen ja nykyiset pysäköintipaikat tulee osoittaa tulevaisuudessa torin alle. Vaakahuoneen länsipuolelle on kuitenkin jätettävä avointa tilaa, jotta rakennuksen historiallinen merkitys säilyisi. Myös Heinätorin pohjoisreunan lehmusrivit tulee säilyttää. Torilla sijaitseva muuntamo ja sen ympärillä oleva jätekeräyspiste voidaan siirtää. Torin itälaidan ravintola rakennuksen eteläpuolen terassialue tulee säilyttää samoin kuin huoltoyhteys rakennuksen pohjoispuolelta.

Heinäpuisto

Heinäpuistoa on mahdollista tutkia täydennysrakentamiseen, alueen arvopuusto huomioon

ottaen. Puiston pohjoisreunan lehmusrivit tulee säilyttää. Puiston oleskelualue on mahdollista korvata Pyyrikintorille sijoittuvalla oleskelupaikalla.

4.3.3 Taidemuseota ympäröivän alueen ideasuunnitteluohjeet

Taidemuseon ja sen uudisrakennuksen ympäristön tulee muodostaa kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja mielenkiintoinen kokonaisuus. Pyöräreitti on linjattava sujuvasti Puutarhakadulta Pirkankadun varteen. Reitin tulee olla sujuva, korkeatasoinen ja ratkaisujen tulee kytkeytyä hyvin Pirkankadun raitotie- ja bussipysäkkijärjestelyihin. Pirkankadun varren kioskirakennusta ei ole välttämätöntä säilyttää. Vilkaasti liikennöidyn Pirkankadun varren puustoa tulee vaalia.

Taidemuseon tontti

Rakentamaton tontinosa on varattu uudisrakentamiselle. Olevaa puustoa kilpailija voi hyödyntää miljöön osana mahdollisuuksien mukaan.

Taidemuseon selkeästi hahmotettavaan sisäänkäyntiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Vanha taidemuseon piha-alue tulee säilyttää pääpiirteissään nykyisellään, arvopuusto huomioon ottaen. Alueen itäsvuutse tulee linjata pohjois-eteläsuuntainen kevyen liikenteen väylä ja pyöräreitti, joka yhdistyy Puutarhakadun pyörätiehen.

Kelloplaani ja Taidemuseonpuisto

Kelloplaani ja Taidemuseonpuisto tulee liittää kokonaisuuteen, puusto, kevyen liikenteen ja pyöräilyn reitit huomioon ottaen.

Amurin työläismuseon kortteli

Korttelin tulee säilyä nykyisessä hahmossaan. Makasiininkatua ja Saarikujaa on mahdollista kehittää museokatuina. Kilpailussa tulisi ideoida taidemuseon ja Työläismuseokorttelin vahvempaa yhteyttä.

Puutarhakadun pysäköintialue kilpailualueen itälaidalla

Aluetta tulee tutkia mahdollisen täydennysrakentamisen paikkana. Kortteliratkaisussa on otettava huomioon viereisen Katolisen kirkon päiväkodin leikkialueen tarve. Alueen puustoa on mahdollista hyödyntää suunnittelussa ja erityisesti Puutarhakadun varteen on syytä jättää tilaa uusille katupuille. Alueella sijaitseva muuntamo on mahdollista siirtää alueella tai integroida rakentamiseen.

4.3.4 Liikenteelliset tavoitteet

Liikenteellisenä tavoitteena on varmistaa, että taidemuseo hyvin liikenteellisesti saavutettavissa ja että museon ja sen ympäristön ratkaisut mahdollistavat esteettömän liikkumisen alueella.

Kävely ja pyöräily

Kilpailijoiden on varmistettava alueen jalankulkuverkon kytkeytyminen ympäröivään jalankulkuverkkoon ja joukkoliikennepysäkeille sekä pysäköintiin. Yhteydet pysäkeiltä museon pääsisäänkäyntiin on suunniteltava turvallisina ja esteettöminä. Lisäksi tulee kehittää pohjois-eteläsuuntaista jalankulkuyhteyttä välille Särkänniemi-Pyyrikki kulkemaan Taidemuseon itäpuolelta Pyyrikintorin itäreunaa. Se tulee ratkaista erotellun jalkakäytävän ja pyörätien toteuttamisella esim. poistamalla osa nykyisestä kadunsuuntaisesta autopsäköinnistä.

Suunnittelualue sijaitseen pyöräilyn pääreittien risteyskohdassa ja kilpailijoiden tulee varmistaa pyöräilyn pääreitin kehittämisen Puutarhakadulla välillä Sotkankatu-Mariankatu. Kilpailijoiden on varmistettava alueen pyörätien verkon kytkeytyminen ympäröivään pyörätieverkkoon.

Taidemuseon ja Pyynikintorin yhteyteen on suunniteltava pyöräpysäköinti palvelemaan asiakkaita ja liityntäliikennettä.

Autoliikenne

Suunnittelualue on hyvin saavutettavissa henkilöautolla ympäröivästä liikenneverkosta ja tätä ympäröivää liikenneverkkoa on parhaillaan kehittämässä voimakkaasti.

Pirkankadulla ja Satakunnankadulla on nykyisin 40 km/h nopeusrajoitus ja myös parhaillaan hyväksyttävänä olevassa liikenteen rauhoittamispolitiikassa on esitetty niille sama nopeusrajoitus. Alueen muille kaduille esitetään 30 km/h nopeusrajoitusta.

Joukkoliikenne ja raitiotie

Pirkankatu toimii joukkoliikenteen laatukäytävänä, jossa on ruuhka-aikana alle viiden minuutin vuoroväli sekä idän että lännen suuntaan. Paikallisliikenteen lisäksi Pirkankadulla liikennöivät kaukoliikenteen bussit. Pyynikintori toimii tällä hetkellä ja tulevaisuudessa useiden bussilinjojen päätepysäkinä ja turistibussien lastauspaikkana. Torialueen pohjoisosa tulee toimimaan bussiterminaalina ja torialueelle tulee sijoittaa 5-7 pysäkkilaituria. Laitureihin sijoitetaan Tampereen ensimmäisten sähköbussien latauspisteet. Laitureiden mitoituksessa on huomioitava sähköbussien edellyttämien latauslaitteiden tilatarpeet. Laitureilta tulee olla sujuvat ja turvalliset kulkuyhteydet Pirkankadun pysäkeille ja laiturit tulee sijoittaa siten, että Pirkankadun pysäkkialueelta näkee laitureilla olevan bussin ja sen keulassa olevan numeron.

Loka/marraskuussa 2016 kaupunginvaltuusto päättää raitiotien rakentamisesta ja jos raitiotie päätetään toteuttaa, niin raitiotie rakennetaan Pirkankadulle ja raitiotiepysäkki rakennetaan taidemuseon ja Pyynikintorin kohdalle. Tästä pysäkkialueesta on muodostumassa merkittävä vaihtopysäkki, jossa vaihdetaan kulkumuodosta toiseen ja josta muodostuu myös merkittävä liityntäpysäköintipaikka. Kilpailijan on esitettävä ajoyhteydet torialueelle.

Museon saattoliikenne

Museon saattoliikenne henkilöautolla tapahtuu Puutarhakadun kautta ja kilpailijoiden on suunniteltava sen tarvitsemat liikennejärjestelyt Puutarhakadun ja Mariankadun liittymän alueelle. Busseilla tapahtuva saattoliikenne tapahtuu Pirkankadun bussipysäkeiltä, ja kilpailijoiden on suunniteltava turvalliset ja esteettömät jalankulkureitit pysäkeiltä museon pääsisäänkäynnille.

Museon huoltoliikenne

Museon huoltoliikenne suunniteltu tapahtuvaksi myös tulevaisuudessa reittiä Satakunnankatu-Sotkankatu- Makasiininkatu, mutta kilpailijat voivat esittää myös oman ehdotuksen huoltoliikenteelle. Kilpailijan tulee esittää huoltoliikenteen reitit museoon. Huoltoliikenne (lastaus ja purku) yhteys tullaan toteuttamaan uudisrakennukseen sen lastaus tilaan (sisätila) Makasiinikadun puolelta katutasolta tai ajoluiskaa pitkin kellarikerrokseen. Huoltoliikenteen ratkaisuisissa on huomioitava riittävät tilavaraukset taideteosten purkua ja lastausta turvaaville tahoille.

Pysäköinti

Suunnittelualueella on melko vähän pysäköintipaikkoja ja niistäkin suurin osa on asukaspysäköinti käytössä. Pyynikintorin kehittäminen tulee vielä vähentämään yleisiä pysäköintipaikkoja alueella. Myös nykyisin Pyynikintorin keskialueella ja Heinätorilla sijaitsevat pysäköintipaikat poistuvat. Alueen pysäköintiolosuhteiden parantamiseksi on

tarpeen kehittää asukaspysäköintijärjestelmää ja varautua maanalaiseen pysäköintiin Pyynikintorin alla. Liikenneverkon toimivuuden ja opastettavuuden kannalta on merkittävää mistä ajoyhteydet maanalaiseen pysäköintiin osoitetaan. Kilpailijan on esitettävä ajoyhteydet maanalaiseen pysäköintiin. Tehtäväannossa on esitetty yhtenä vaihtoehto ajoyhteyden toteuttamista Sotkankadun eteläpään kautta, mutta kilpailijat voivat esittää myös muita vaihtoehtoja. Ajoyhteyksiä ideoidessa on huomioitava se, että ajoyhteyttä ei voi esittää kulkemaan raitiotiepysäkkien kohdalta.

Maanalaisen pysäköintilaitoksen autopaikkamäärätavoite on vähintään 150kpl. Pyynikintorin alueelle on osoitettava takseille 5 pysäköintipaikkaa.

Museon sisäänkäynnin lähistölle suunnitellaan kaksi liikkumisesteisten autopaikkaa. Museon nykyiset henkilökunnan pysäköintipaikat voidaan säilyttää, poistaa tai ratkaista toisin Makasiininkadun puolelle. Yksi autopaikka toimistorakennuksen sisäänkäynnin edessä säilytetään.

Pyynikintorin itäpuolella olevan Pyynikintori -kadun kävelyolosuhteita tulee kehittää esim. poistamalla osa nykyisestä kadunsuuntaisesta pysäköinnistä.

Museon asiakkaiden pysäköintipaikat osoitetaan Pyynikintorin alle suunniteltavaan pysäköintilaitokseen

Taidemuseon ja Pyynikintorin yhteyteen on suunniteltava pyöräpysäköinti palvelemaan asiakkaita ja liityntäliikennettä.

Asuin täydennysrakentamisen tarvitsema autopaikkannormi on asumisen osalta 1ap/150 k-m² ja liike- ja toimistorakentamisen osalta 1ap/120 k-m². Toteutettava autopaikkamäärä voi olla pysäköintinormia 20% alempi, mikäli hankkeessa toteutetaan keskitetty rakenteellinen pysäköinti sekä vuorottaispysäköinti ja/tai paikkojen nimeämättömyys.

4.4 EHDOTUSTEN ARVOSTELUPERIAATTEET

Palkintolautakunta tulee arvostelussaan painottamaan seuraavia seikkoja:

- Kaupunkikuvallisesti ja kaupunkirakenteellisesti korkeatasoinen kokonaisratkaisu sekä arkkitehtonisesti vaikuttava museokokonaisuus,
- ehdotuksen luonteva liittyminen kaupunkiympäristöön ja kaupunkikuvallinen ratkaisu,
- syntyvän museokorttelialueen tilalliset ja toiminnalliset ansiot sekä uudisrakennuksen liittyminen nykyisiin museorakennuksiin,
- museokokonaisuuden toimivuus sekä asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen,
- Pyynikintorin alueen kaupunkikuvalliset ja toiminnalliset kehitysratkaisut, elävöittäminen, tilallinen jäsentäminen, torialueen historiallisen arvon huomioiminen,
- täydentävän asuin ja/tai muun rakentamisen sijoitusratkaisut,
- ratkaisun toteuttamiskelpoisuus ja esteettisten, toiminnallisten, teknis-taloudellisten ja kestävä kehityksen tavoitteiden tasapainoinen ratkaiseminen

Palkintolautakunta tulee teettämään laajuus- ja kustannusvertailun sekä tarvittavat tekniset tarkastelut ehdotusten parhaimmistosta lopullisen päätöksenteon pohjaksi. Kokonaisratkaisun ansioita ja kehityskelpoisuutta pidetään tärkeämpinä kuin osaratkaisujen tai yksityiskohtien virheettömyyttä.

5. EHDOTUSTEN LAADINTAOHJEET

5.1 VAADITTAVAT ASIAKIRJAT

1. Kokonaissuunnitelma, mittakaava 1:1000

Esitetään koko aluerajauksen mukainen alue 1: 1000. Piirustuksesta tulee käydä ilmi koko suunnitelma-alueen kokonaisideat. Rakennusmassat esitetään varjostettuina lounaasta 45 asteen kulmassa. Esitetään ajoneuvo ja kevyenliikenteen järjestelyt sekä viheralueet. Esityksestä on käytävä ilmi mm. toimintojen ja rakennusten sijoittuminen, lisärakentamisen käyttötarkoitus ja maankäyttö. Planssissa on esitettävä mittakaavajana.

2. Osa-alue suunnitelma A, mittakaava 1:500

Esitetään eteläpuolinen alue 1: 500 (rajaus Pirkankadun kohdalta näytetty dwg:ssä). Esitetään tarkennettu osa-alue suunnitelma sekä leikkauspiirustus kilpailijan valitsemasta kohdasta suunnitelmassa, joka parhaiten selventää suunnitelman luonnetta. Rakennusmassat esitetään varjostettuina lounaasta 45 asteen kulmassa. Esitetään ajoneuvo, kevyenliikenteen ja piha-alueet, korkeussuhteet, kasvillisuus. Suunnitelmassa esitettävistä mahdollisista uudisrakennuksista tulee käydä ilmi rakennuksen hahmo, käyttötarkoitus ja kerroslukumäärä. Leikkauksien paikka tulee näkyä osa-alue suunnitelmissa. Planssissa on esitettävä mittakaavajana.

3. Osa-alue suunnitelma B, mittakaava 1:500

Esitetään pohjoispuolen alue 1: 500 (rajaus Pirkankadun kohdalta näytetty dwg:ssä). Esitetään tarkennettu osa-alue suunnitelma sekä leikkauspiirustus kilpailijan valitsemasta kohdasta suunnitelmassa, joka parhaiten selventää suunnitelman luonnetta. Rakennusmassat esitetään varjostettuina lounaasta 45 asteen kulmassa. Esitetään ajoneuvo, kevyenliikenteen ja piha-alueet, korkeussuhteet, kasvillisuus. Suunnitelmassa esitettävistä uudisrakennuksista tulee käydä ilmi rakennuksen hahmo, käyttötarkoitus, kerroslukumäärä sekä tontin pihan jäsennöinti sekä liikennejärjestelyt. Leikkauksien paikka tulee näkyä osa-alue suunnitelmissa. Planssissa on esitettävä mittakaavajana.

4. Museorakennusten Pohjapiirrokset 1: 200

Pohjapiirustukset esitetään kaikista kerroksista (uudisrakennus ja nykyiset rakennukset). Maantason pohjapiirustuksessa esitetään myös liittyvät pihajärjestelyt. Pohjapiirustuksissa esitetään tilojen nimet ja pinta-alat, tasojen korkeusasemat, leikkauskohdat ja mahdolliset muut selventävät asiat. Nykyisen museon ja uudisrakennuksen pohjapiirustuksia ei tarvitse esittää rinnan kerroksittain samalla planssilla. Planssissa on esitettävä mittakaavajana.

5. Museolaajennuksen julkisivut ja leikkaukset 1: 200

Esitetään arvostelun kannalta tarpeelliset julkisivut ja leikkaukset korkeusmerkintöineen ja julkisivumateriaaleineen. Planssissa on esitettävä mittakaavajana.

6. Museolaajennuksen havainnekuvat, 2 - 4 kpl

Laaditaan museolaajennuksesta vähintään yksi ehdotuksen luonnetta havainnollistava sisä- ja yksi ulkoperspektiivikuva. Ainakin yhden perspektiivikuvan on havainnollistettava sisääntuloaulaa. Ainakin yhden ulkoperspektiivikuvan tulee olla maantasonäkymä.

7. Pyynikintorin alueen havainnekuvat, 1-2 kpl

Laaditaan vähintään yksi ehdotuksen luonnetta ja kaupunkitilaa havainnollistava perspektiivikuva. Ainakin yhden perspektiivikuvan on havainnollistettava näkymää museon suuntaan niin, että museorakennus näkyy kuvassa.

8. Kilpailualueen havainnekuva 1 kpl

3D havainnekuva upotettuna annettuun viistokuvamalliin.

9. Selostus

Plansseille sisällytetty tai kiinnitetty enintään 2xA4 –kokoinen selostus.

Selostuksessa esitetään ratkaisun arkkitehtoniset, toiminnalliset ja tekniset sekä kaupunkiympäristönäkökohtiin liittyvät pääperiaatteet. Lisäksi siinä tulee esittää museon uudisrakennuksen rakennustapa ja laajuustiedot: hyötyala, bruttoala, kerrosala ja tilavuus. Myös muiden esitettyjen uudisrakennusten bruttoala ja kerrosala esitetään. Selostuksen voi jakaa osiin eri plansseille asianomaisten kuvien yhteyteen. Selostus toimitetaan myös erillisenä kappaleena. Koko enintään 2xA4 nidottuna vasemmasta ylänurkasta yhteen.

10. Muu havainnollistava materiaali

Kilpailuehdotuksessa voi esittää muita ideoitaan havainnollistavaa materiaalia sallitun planssien enimmäismäärän puitteissa.

Lisäksi toimitetaan:

Koko kilpailuehdotusaineisto USB-muistitikulle tallennettuna (tekijöiden tunnistetiedot poistettuna).

11. A1 -esittelyplanssit, erillisinä tiedostoina, resoluutiolla 300 dpi (pdf)

12. A1 -esittelyplanssit pienennettyinä A3-kokoon koottuna yhdeksi tiedostoksi, resoluutiolla 300 dpi (pdf). Pienennökset oltava lukukelpoisia.

13. Selostus, koko enintään 2xA4 (pdf) koottuna yhdeksi tiedostoksi.

14. Ulkoperspektiivi kuvatiedosto kilpailuehdotuksen asiakirjan 6 aineistosta, Sekä kuvatiedosto asiakirjasta 8. Tiedostot nimetään kilpailuehdotuksen nimimerkillä ja tallennetaan jpg -muodossa 1600x1200px resoluutioilla 200 dpi. Esimerkki nimeämisestä: *6nimimerkki.pdf* ja *8nimimerkki.pdf*. Nämä kilpailuehdotusten kuvat tullaan julkaisemaan anonyymisti kilpailun sivuilla www.tampere.fi/taidemuseonalue ennen kilpailun ratkeamista.

5.2 ESITYSTAPA

Esittelyplanssit. Piirustusten on oltava julkaisukelpoisia ja käsittelyn kestäviä. Ne on kiinnitettävä A1-kokoisille pystysuuntaisille (leveys 594 mm x korkeus 840 mm) jäykille alustoille eikä niitä saa päällystää muovilla. Plansseja (alustoja) enintään 7 kpl / kilpailuehdotus.

Ensimmäiselle planssille esitetään 1. kokonaissuunnitelma (planssin yläosa) sekä 8. kilpailualueen havainnekuva (planssin alaosa).

5.3 KILPAILUSALAISUUS

Kilpailuehdotuksen jokainen asiakirja on varustettava nimimerkillä. Kilpailuehdotuksen mukana on lähetettävä suljettu ja nimimerkillä varustettu, läpinäkymätön kirjekuori jonka sisällä on ehdotuksen nimimerkki sekä tekijän nimi, osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero. Lisäksi on ilmoitettava, kenellä on kilpailuehdotuksen tekijänoikeus ja ketkä ovat avustajia. Jos tekijät ilmoittavat yrityksensä nimen, tullaan yrityksen nimi julkaisemaan tekijän nimen yhteydessä.

5.4 KILPAILUEHDOTUSTEN SISÄÄNJÄTTÖ

Kilpailuaika päättyy 15.3.2017. Kilpailuehdotukset on toimitettava klo 15 mennessä alla olevaan osoitteeseen tai jätettävä todistettavasti määräpäivinä postin tai muun kuljetuslaitoksen kuljetettavaksi, jolloin ehdotusten on oltava perillä alla olevassa osoitteessa viimeistään 29.3.2011.

Saapuneiden ehdotusten nimimerkit ja arvioitu kilpailun ratkeamisajankohta julkaistaan kilpailun verkkosivulla.

Kilpailijan on ehdottomasti varmistettava, että lähetyksen päällä on postin tai muun kuljetuslaitoksen merkintä sisäänjättöhetkestä. Lähetyksen päälle on merkittävä nimimerkki sekä "Suunnittelukilpailu tamu, Dno 2383/2016".

Kilpailuehdotusten toimitusosoite:

Tampereen kaupunki
Kirjaamo
Puutarhakatu 6
33100 Tampere

Tampere XX . 11.2016 Palkintolautakunta